

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

Continet Tractatus De Conscientia, De Peccatis, De Legibus, De Fide, Spe,
Et Charitate

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

10 An asserenti se habere potestatem dispensandi debeas fidem
adhibere.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76540](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76540)

fandi non intercedit, nisi postea illa multa pecuniaria: potest quidem imponi, & ex illius impositione resultat sufficiens causa dispensationis, ut in dispensatione impedimento matrimonij fieri solet, & tradit Ledema 2. part. 4. questione 27. artic. 1. in fine, Suarez libro 6. de legibus, capite 16. in principio. & sup. 18. in fine. & tom. 1. de relig. tractat. 3. lib. 4. de sumon. cap. 20. num. 11. & 12.

Quare difficultas solum est an causa legitima intercedente possit superior nolle dispensare absolute, sed sub aliquo onere? Et procedit questio tam de Principe supremo, quam de inferiori.

De utroque negat Ioan. Sanchez disp. 54. select. n. 49. Monet, quia causa legitima intercedente tenetur superior dispensationem concedere ex vi sui muneris; sed pro exercenda actione debita non potest perire pretium aliquod, neque onus poni. Ergo. Et confirmo. Vei absque impositione illius oneris est causa sufficiens, ut superior legem relaxet, vel non? Si non est sufficiens causa, non est de illo questio: si autem absque illius oneris impositione est causa sufficiens, ut legislator dispense, iniuste videtur gravare dispensandam, cum absque causa onus imponat. Non ergo videtur onus imponendum, nisi pro complemento cause ad dispensationem necessariam.

Dicendum ergo existimo illis in casibus, in quibus diximus dispensationem debitam esse, nullo modo poterit legislator multam vel onus aliud tibi tenenti imponere, quia pro actione debita onus imponi non potest. sic Filiucius 2. tom. tractat. 27. cap. 7. num. 129, & in hoc sensu est verum, quod dicit Ioan. Sanchez. At cum dispensatio debita non est, sed potest absque iniustitia negari, poterit si legislator sit multam pecuniariam, vel aliam onus imponere, alijs nolle dispensare, sic Sanchez libro 6. capite 16. in principio, ubi testatur esse omnium. Supponit Sanchez lib. 3. de matrim. disp. 10. num. 9. & videtur satis colligi ex c. licet, de ser. ubi conceditur diebus festis posse vacare pfectioni haretice in re post factam capturam Ecclesie circumpositis, & Christi pauperibus congruam faciant portionem. Et ratio est, quia cum non reneatur suam legem absolute relaxare, poterit illius obligationem in alia materia subrogare.

Quod si dispensans inferior legislator sit, & in lege superioris tibi concedit dispensationem, probabilius existimo non posse sub onere aliquo, & pecuniaria multa illam concedere. sic Sotus 4. distinct. 28. quest. 2. artic. 2. vers. ex his. Ludovicus Lopez 2. part. instruct. de matrim. cap. 39. §. sed si quis. Thom. Sanchez lib. 3. disp. 10. num. 9. lib. 3. disp. 14. num. 2. Ioan. Sanchez in select. disp. 54. num. 40. Probat, quia ad illud onus, & pecuniariam multam obligari non potes ex contractu, alius redoleret simoniam, si ob dispensationem tibi concessam in lege imponeretur obligatio pretio xtimabilis. Neque etiam ex lege precedenti obligari potes, quia inferior non valet legem preexistentem ad aliam materiam extendere, neque de novo legem, aut preceptum imponere. Vnde enim constat talis potestas? Quod si dicitur a legislatore illam habere, eo quod debet presumi legislatorem concedere potestatem dispensandi in lege, prore melius ipsi videbitur, absolute, vel in modo commutationem. Negamus id posse presumi, alijs presumi posse datam esse potestatem inferiori commutandi superioris legem, in aliquo opus pius, quoties viderit subdito consentiens esse. Quocirca inferiori Prelato solum committitur potestas relaxandi legem causa iusta intercedente: at subrogandi loco illius aliam nullo modo, & in legibus, que non imponant opera subditis, sed ad vitanda aliqua inconuenientia, rei ad seruandum debitum ordinem ferantur, affirmat Suarez libro 6. cap. 16. num. 9. imponi non posse multam pecuniariam, & hinc inferit pro remittendis denuntiationibus ad matrimonium, interestibus ad ordines, pro licentia suscipiendi ordines ab alio Episcopo non posse multam pecuniariam imponi; & fuit Concil. Trident. sess. 24. cap. 1. & sess. 25. cap. 18. & sess. 21. cap. 1. de reform.

Sed obuiet, Prelati inferiores sepe dispensant in observatione festorum, ieiuniorum, imponendo aliquod onus, & pecuniariam multam pauperibus, vel fabrica Ecclesie applicandam, iuxta cap. licet, de fer. Ergo signum est a legislatore supremo commissam illis esse potestatem hoc modo dispensandi.

Respondeo cum Sanchez lib. 3. de matrim. disp. 14. num. 2. hoc esse signum sequi sententiam probabilis sibi fauorem, & iustitiam extendentem, non tamen esse certum commissam illis esse talem potestatem.

Obuiet secundum cui commissa est potestas dispensandi in votis, & iuramentis, commissa est etiam potestas commutandi, eo quod maior sit potestas dispensandi, quam commutandi. potestas enim dispensandi tollit integre obligationem; potestas vero commutandi ex parte tollit. Ergo. Similiter concessa potestas dispensandi in legibus, censetur commissa potestas commutandi, quia minus est.

Respondeo negando consequentiam. Et ratio differentie est, quia potestas commutandi vota, censetur sub potestate dispensandi inclusa, tanquam quid minus in maiori: at potestas mutandi legem non potest includi sub potestate dispensandi, quia maius est: maius enim est tollere legem, & aliam de nouo imponere, quam solum tollere absolute, sed non est maius commutare votum, quam votum dispensare, quia licet commutans tollat antiquum votum, quoad materiam pre-existentm subrogat aliam materiam, ob quam votum extenditur ex voluntate ipsius cui est facta commutatio: at in commutatione legis tota subrogatio, non ex voluntate illius, qui est ligatus per legem, sed ex voluntate legislatoris provenit, eaque de causa maius quid est commutare legem, quam in illa dispensare.

PUNCTUM X.

An asserenti se habere potestatem dispensandi, debeas illi fidem adhibere.

- 1 In foro conscientie bene potes, non teneris.
- 2 In foro externo nemini est credendum, nisi instrumentum commissionis ostendat.
- 3 Limitatur in his, que graue preiudicium generare possunt, secus in his, que nullum vel minimum.
- 4 Asserenti potestatem se habere dispensandi, absoluenti, concedendi indulgentias, credi potest.
- 5 Creditur Episcopo non subditum ordinanti, si dicat in titulo de licentia proprii Episcopi fecisse.
- 6 Item de Penitentiario dicente vniu. vocis oraculo sibi concessam esse potestatem absoluenti a reuerenti.

Si sermo sit de foro conscientie, fides ei potest adhiberi; experientia enim testatur credi Confessori dicenti se habere potestatem absoluenti, vel dispensandi, sic Sanchez libro 8. disp. 17. n. 2. imo non solum Confessori dicenti se habere potestatem, sed etiam tibi asserenti potestatem, & priuilegium habere, ut absoluaris a reuerenti, vel dispensaris, poterit Confessor credere, quia solum de tuo commodo, vel preiudicio agitur, Neque tamen videris obligatus credere: quia nemo in propria causa censetur testis omni exceptione maior.

Si autem loquamur de foro externo, regula generalis est, nemini credendum esse habere potestatem delegatam, nisi instrumentum commissionis ostendat, quia est res facti, que non ab ipso, sed ab alio, scilicet a delegante pendet, eaque de causa probanda est, alias quilibet priuatus officium iudicis assumere sibi posset: sic multis allegatis docet Menoch. de arbit. libro 1. quest. 76. precipue a num. 8. Mascard. de probat. concl. 268. n. 15. Sanchez lib. 3. disp. 17. a num. 18. & probatur satis ex capite cum in iure priuati, de off. deleg. ubi statuitur non credi delegato, nisi de sue obligationis mandato fidem faciat; quia dum non constat de mandato delegationis, in loco priuari habetur. Quare ratio probat de quocumque delegato, etiam in magna dignitate constituto, ut relato Decio, Ia. & alijs tradit Menoch. illo num. 8.

Limitat autem Sanch. n. 19. Menoch. n. 10. Mascard. num. 22. ut intelligatur in his, que graue preiudicium generare possunt; secus vero in his, que nullum, vel minimum preiudicium asserunt, quia tunc preiudicium inferres asserenti, si absque causa ei fidem non adhibeas.

Ex qua limitatione inferit Sanch. n. 19. cum Ia. repet. l. admenentis. n. 275. de iur. iur. & Gutier. lib. 2. qq. canon. cap. 17. fin. asserenti se habere potestatem dispensandi, absoluenti, concedendi indulgentias credi posse: quia agitur de nullo, vel minimo preiudicio. caute tamen hanc illatio accipienda est, non enim cuiuslibet in hac parte credi debet, sed viro timorato, & in dignitate constituto, & de quo presumi non posset falsum dicere. Tum quia esto hanc potestas nullam, vel minimum preiudicium ordinarij asserat: at asserenti habenti illum specialem honorem, & auctoritatem, ob cuius causam presumi potest tibi falso arrogare. Non ergo est credendum, nisi probet.

Secundo inferit Sanch. n. 20. credi Episcopo promouenti ad ordines non subditum, si dicat in titulo collationis de licentia proprii ordinarij fecisse: consentit Menoch. n. 10. Gutier. lib. 2. qq. cap. 17. n. 10. Rebuffi. praxi. benef. n. 1. de forma dimissoriaum, num. 36. Ratio est potest. quia illa ordinatio non subditi credit in modicum preiudicium Episcopi proprii, & in graue damnum Episcopi ordinarij, si quidem manet suspensus. Non ergo presumi potest mendaciam committi. Placeat.

Tertio inferit Sanch. & bene alios referens, n. 21. credi summo Penitentiario dispensanti in aliquo calu reueruato, si asserat vniu. vocis oraculo sibi concessam esse potestatem, quia non viderit hanc credere in preiudicium alicuius; si enim dispensatio in alterius preiudicium cederet, etiam ei non debet, ut pluribus relictis docet Mascard. concl. 268. n. 22.